

**POWSTANIE LISTOPADOWE,
NARODOWY ZRYW, W NOC
LISTOPADOWĄ NIE ŚPI, KTO ŻYW!**

**JULIA
MIŚKOWICZ**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł zajęć/lekcji

Powstanie listopadowe, narodowy zryw, w noc listopadową nie śpi, kto żywi!

Cele ogólne

- poznanie przyczyn, przebiegu i skutków powstania listopadowego.

Cele operacyjne

Uczeń:

- wymienia przyczyny, przebieg i skutki powstania listopadowego;
- charakteryzuje władze powstańcze;
- wymienia przywódców powstania listopadowego;
- opowiada o wojnie polsko-rosyjskiej, wielkich bitwach powstania, walkach powstańczych poza Królestwem Polskim, źródłach klęski powstania, zmianach ustrojowych w Królestwie Polskim i początkach rusyfikacji, polityce Rosji na ziemiach zabranych, działalności spiskowej po powstaniu listopadowym;
- zna terminy: *noc listopadowa, detronizacja, dyktator, Statut organiczny, noc paskiewiczowska, kontrybucja, katorga, praca organiczna, rabacja*.

Uczeń ze SPE:

- wymienia przyczyny i skutki powstania listopadowego;
- wymienia przywódców powstania listopadowego;
- opowiada o wojnie polsko-rosyjskiej, wielkich bitwach powstania, początkach rusyfikacji, polityce Rosji na ziemiach zabranych;
- zna terminy: *noc listopadowa, katorga, praca organiczna*.

Metody/techniki/formy pracy

metaplan, praca z podręcznikiem, źródłami, praca z mapą ścienną, praca z mapą, w grupie, inscenizacja – drzewo decyzyjne.

Środki dydaktyczne

podręcznik/źródła, mapa, atlas, plansze drzewa decyzyjnego.

Opis przebiegu zajęć/lekcji

1. Nauczyciel pyta uczniów o genezę Królestwa Polskiego, by wprowadzić do tematu. Uczniowie przypominają okoliczności powstania oraz jego funkcjonowanie.
2. Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy. Uczniowie mają, korzystając z materiałów, znaleźć argumenty za i przeciw wybuchu powstania. Nauczyciel prosi o to, by wypowiadali się wszyscy uczniowie z grupy. Grupa ma przedyskutować i podjąć decyzję.
3. Uczniowie przedstawiają inscenizację (wcześniej przygotowano teksty i charakteryzację). W inscenizacji występuje kilku uczniów (spiskowcy), a tematem rozmowy jest decyzja dotycząca wybuchu powstania, która była „trudną decyzją”.

4. Po obejrzeniu inscenizacji uczniowie wypełniają kartę drzewa decyzyjnego – argumenty za i przeciw wybuchowi powstania oraz podejmują ostateczną decyzję. Wyniki prezentują i krótko komentują na forum klasy.
5. Uczniowie wspólnie z nauczycielem oceniają decyzję o wybuchu powstania i jej skutki. Następnie nauczyciel omawia przebieg powstania, najważniejsze bitwy, dowódców oraz mówi o przyczynach klęski.
6. Na koniec nauczyciel organizuje miniturniej klasowy sprawdzający stopień zrozumienia tematu. Nagradza uczniów ocenami lub w inny sposób.
7. W domu uczniowie mają napisać reportaż o przebiegu powstania listopadowego. Nauczyciel wyjaśnia uczniom podstawowe cechy gatunku.

Komentarz metodyczny

1. Nauczyciel może zamiast drzewka decyzyjnego zastosować gałązkę logiczną.
2. **Uczniowie ze SPE** mogą otrzymać częściowo wypełnione drzewo decyzyjne. Często podchodzi do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy lub wyjaśnień. Nauczyciel premiuje samodzielność wykonania pracy. Stosuje inną formę oceny, np. pochwałę, naklejkę, ułatwienie zdobycia sprawności (opis w programie).
3. Uczniowie, pisząc w domu reportaż, podsumowują pracę: tworzą jednocześnie notatkę i narrację historyczną.
4. Kształcone kompetencje:
 - **w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – poprawność wypowiedzi uczniów, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem, wyrażanie się w sposób precyzyjny i zwięzły;
 - **w zakresie umiejętności uczenia się** – zarządzanie własnym czasem, rozwiązywanie problemów, zdobywanie, przetwarzanie, ocenianie i przyswajanie nowych informacji;
 - **obywatelskie** – świadomość i rozumienie tożsamości kulturowej własnego kraju w interakcji z innymi kulturami oraz umiejętność zobaczenia i zrozumienia różnych punktów widzenia;
 - **w zakresie przedsiębiorczości** – kreatywność, zarządzanie i wdrażanie projektu oraz umiejętność współpracy w zespole;
 - **w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej** – świadomość dziedzictwa kulturowego własnego kraju i Europy oraz ich miejsca w świecie, szacunek dla odmiennych kultur.
5. **Treści interdyscyplinarne:** język polski (reportaż).